

No. 54547*

**Poland
and
Belarus**

Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Republic of Belarus on good neighbourliness and friendly cooperation. Warsaw, 23 June 1992

Entry into force: *30 March 1993 by the exchange of the instruments of ratification, in accordance with article 27*

Authentic texts: *Belarusian and Polish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Poland, 1 June 2017*

**No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.*

**Pologne
et
Biélarus**

Accord entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de la République du Biélarus concernant le bon voisinage et la coopération amicale. Varsovie, 23 juin 1992

Entrée en vigueur : *30 mars 1993 par l'échange des instruments de ratification, conformément à l'article 27*

Textes authentiques : *biélorusse et polonais*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Pologne, 1er juin 2017*

**Aucun numéro de volume n'a encore été attribué à ce dossier. Les textes disponibles qui sont reproduits ci-dessous sont les textes originaux de l'accord ou de l'action tels que soumis pour enregistrement. Par souci de clarté, leurs pages ont été numérotées. Les traductions qui accompagnent ces textes ne sont pas définitives et sont fournies uniquement à titre d'information.*

[BELARUSIAN TEXT – TEXTE BIÉLORUSSE]

Д А Г А В О Р**паміж Рэспублікай Польшча і Рэспублікай Беларусь
аб добрасуседстве і дружалюбным супрацоўніцтве**

Рэспубліка Польшча і Рэспубліка Беларусь, якія далей называюцца "Дагаворныя Бакі",

кіруючыся мэтамі і прынцыпамі Статута Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, Заключнага акта Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, Парыжскай Хартыі для новай Еўропы, а таксама іншых дакументаў па еўрапейскаму супрацоўніцтву,

усведамляючы сваю адказнасць за ўсеагульны мир і бяспеку,

імкнучыся ўнесці ўклад у будаўніцтва справядлівага і мірнага парадку ў Еўропе,

пацвярджаючы сваю павагу правоў чалавека і асноўных свабод, а таксама прынцыпаў дэмакратыі, справядлівасці і цярпімасці, якія з'яўляюцца неад'емным элементам еўрапейскай спадчыны,

падкрэсліваючы значэнне дружалюбных польска-беларускіх адносін для замацавання даверу і супрацоўніцтва на еўрапейскім кантыненте і, у прыватнасці, у Цэнтральнай і Усходняй Еўропе,

улічваючы, што Польшча і Беларусь маюць у многім агульную гісторыю, лепшай традыцыяй якой з'яўляецца суіснаванне і ўзаемаўзбагачэнне культур,

прымаючы пад увагу этнічную і культурную блізкасць польскага і беларускага народаў,

адзначаючы той факт, што палякі і беларусы, якія пражываюць на тэрыторыі абодвух Дагаворных Бакоў, уносяць істотны ўклад у развіццё абедзвюх дзяржаў і культур абодвух народаў,

імкнучыся да ўмацавання асноў добрасуседскага супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Польшча і Рэспублікай Беларусь, а таксама да паглыблення ўзаемаразумення паміж польскім і беларускім народамі,

дагаварыліся аб наступным:

А р т ы к у л 1

Дагаворныя Бакі будуць свае адносiны як дружалюбныя дзяржавы ў духу ўзаемнай павагі, добрасуседства і партнёрства. Яны кіруюцца прынцыпамі суверэннай роўнасці, непрымянення сілы або пагрозы сілай, непарушнасці граніц, тэрытарыяльнай цэласнасці, мірнага ўрэгулявання спрэчак, неўмяшання ва ўнутраныя справы, павагі правоў чалавека і асноўных свабод, права народаў на самавызначэнне.

А р т ы к у л 2

Дагаворныя Бакі пацвярджаюць існуючую паміж імі граніцу, лічаць гэту граніцу непарушнай і заяўляюць, што не маюць і не будуць мець у будучым адзін да аднаго ніякіх тэрытарыяльных прэтэнзій.

А р т ы к у л 3

Дагаворныя Бакі абавязваюцца ўмацоўваць еўрапейскія механізмы забеспячэння бяспекі, стабільнасці і супрацоўніцтва на аснове Заключнага акта Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, Парыжскай Хартыі для новай Еўропы, іншых дакументаў Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, а таксама Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе.

А р т ы к у л 4

Дагаворныя Бакі будуць садзейнічаць працэсу раззбраення ў галіне ядзерных, хімічных і іншых відаў зброі масавага знішчэння і звычайных узбраенняў. Яны таксама будуць імкнуцца да далейшага абмежавання ўзброеных сіл і ўзбраення ў Еўропе да ўзроўню абароннай дастатковасці і ўмацоўваць меры даверу і бяспекі ў ваеннай сферы.

А р т ы к у л 5

У адпаведнасці з Дагаворам аб нераспаўсюджанні ядзернай зброі Дагаворныя Бакі будуць супрацоўнічаць у сферы прадухілення распаўсюджання гэтага віду зброі, асабліва ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе. Яны будуць ажыццяўляць узаемадзеянне ў мэтах стварэння гарантый кантролю над экспартам тавараў і тэхналогій, якія служаць мірным мэтам, але могуць быць выкарыстаны для вытворчасці зброі масавага знішчэння.

А р т ы к у л 6

Дагаворныя Бакі абавязваюцца згодна са Статутам Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і адпаведнымі дакументамі Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе вырашаць спрэчкі, якія маглі б узнікнуць паміж імі, выключна мірнымі сродкамі.

А р т ы к у л 7

1. Дагаворныя Бакі адмаўляюцца ад прымянення сілы або пагрозы яе прымянення ва ўзаемных адносінах.

2. Ні адзін з Дагаворных Бакоў не дапусціць, каб яго тэрыторыя была выкарыстана трэцяй дзяржавай або трэцімі дзяржавамі ў мэтах узброенай агрэсіі або варажай дзейнасці супраць другога Дагаворнага Боку.

3. У выпадку, калі трэцяя дзяржава або трэція дзяржавы ўчыняць узброенае нападзенне на адзін з Дагаворных Бакоў, другі Дагаворны Бок абавязваецца не аказваць ваеннай дапамогі або якой бы то ні было падтрымкі такой дзяржаве або дзяржавам на працягу ўсяго часу прадаўжэння ўзброенага канфлікту і будзе садзейнічаць таму, каб канфлікт быў урэгуляваны ў адпаведнасці з прынцыпамі Статута Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і дакументамі Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе.

4. Вышэйпералічаныя абавязацельствы не закранаюць правоў і абавязацельстваў Дагаворных Бакоў па Статуту Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

А р т ы к у л 8

Дагаворныя Бакі будуць праводзіць кансультацыі па пытаннях міжнароднай бяспекі. Калі адзін з Дагаворных Бакоў прызнае, што сітуацыя, якая склалася, ці канфлікт пагражае міжнароднаму міру або еўрапейскай бяспецы ці парушае іх, то Дагаворныя Бакі неадкладна правядуць кансультацыі аб магчымых шляхах пераадолення сітуацыі, якая ўзнікла, ці ўрэгулявання канфлікту. Такія кансультацыі будуць праводзіцца ў адпаведнасці з дакументамі Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе.

А р т ы к у л 9

Дагаворныя Бакі будуць у выпадку неабходнасці праводзіць кансультацыі ў галіне абароны па пытаннях, якія прадстаўляюць узаемны інтарэс.

А р т ы к у л 10

1. Дагаворныя Бакі будуць развіваць рэгулярныя кантакты паміж органамі дзяржаўнай улады і кіравання. Яны надаюць асаблівае значэнне ўзаемным міжпарламенцкім сувязям.

2. Сустрэчы і кансультацыі на вышэйшым узроўні будуць праводзіцца ў мэтах развіцця двухбаковых адносін і ўзгаднення пазіцый па пытаннях, якія прадстаўляюць узаемны інтарэс.

3. Міністры замежных спраў будуць праводзіць рэгулярныя кансультацыі, але не радзей аднаго разу ў год.

4. З улікам неабходнасці і на падставе ўзаемнага пагаднення Дагаворныя Бакі будуць ствараць адпаведныя змешаныя камісіі.

А р т ы к у л 11

1. Дагаворныя Бакі будуць садзейнічаць устанавленню і развіццю прамых кантактаў і супрацоўніцтва паміж раёнамі, гарадамі і іншымі адміністрацыйна-тэрытарыяльнымі адзінкамі Рэспублікі Польшча і Рэспублікі Беларусь. Асаблівая ўвага будзе ўдзяляцца супрацоўніцтву ў прыгранічных раёнах. Па гэтых пытаннях будуць заключаны асобныя пагадненні і створана міжурадавая камісія па справах рэгіянальнага і прыгранічнага супрацоўніцтва.

2. Дагаворныя Бакі павялічаць колькасць пагранічных пераходаў, мадэрнізуюць іх у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі, а таксама ўдасканаліць пагранічны і мытны кантроль, у тым ліку зрабяць адпаведныя захады з мэтай спрашчэння пагранічных і мытных працэдур для грамадзян абедзвух дзяржаў.

А р т ы к у л 12

1. Дагаворныя Бакі будуць усямерна садзейнічаць прадаўжэнню пазітыўных традыцый узаемаадносін абодвух народаў. Яны будуць ствараць умовы для свабоднага абмену аб'ектыўнай інфармацыяй ва ўсіх сферах грамадскага і культурнага жыцця.

2. Дагаворныя Бакі будуць актыўна садзейнічаць пашырэнню кантактаў паміж іх грамадзянамі. Яны будуць ствараць належныя умовы для развіцця адносін паміж палітычнымі партыямі, рухамі, прафсаюзамі, навуковымі і творчымі аб'яднаннямі, іншымі грамадскімі, а таксама рэлігійнымі арганізацыямі, фондамі і сродкамі масавай інфармацыі.

3. Дагаворныя Бакі прызнаюць важную ролю маладога пакалення ў фарміраванні новых адносін паміж народамі і будуць садзейнічаць развіццю дружалюбных сувязей паміж моладдзю абедзвух дзяржаў.

4. Дагаворныя Бакі будуць спрыяць развіццю супрацоўніцтва ў галіне спорту і турызму.

А р т ы к у л 13

Дагаворныя Бакі абавязваюцца захоўваць міжнародныя прынцыпы і стандарты, якія датычацца абароны правоў нацыянальных меншасцей і выкладзеныя, у прыватнасці, у Міжнародных пактах аб правах чалавека, Заключным акце Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, дакуменце Капенгагенскай сустрэчы па чалавечаму вымярэнню, Парыжскай Хартыі для новай Еўропы.

А р т ы к у л 14

1. Дагаворныя Бакі пацвярджаюць, што асобы, якія належаць да польскай меншасці ў Рэспубліцы Беларусь і беларускай меншасці ў Рэспубліцы Польшча, маюць права індывідуальна ці сумесна з іншымі членамі сваёй групы на свабоднае захаванне, развіццё і выражэнне сваёй этнічнай, культурнай, моўнай і рэлігійнай самабытнасці без якой-небудзь дыскрымінацыі і ва ўмовах поўнай роўнасці перад законам.

2. Дагаворныя Бакі пацвярджаюць, што прыналежнасць да нацыянальнай меншасці з'яўляецца пытаннем індывідуальнага выбару асобы, які не цягне для яе ніякіх неспрыяльных вынікаў.

А р т ы к у л 15

Дагаворныя Бакі гарантуюць, што асобы, названыя ў Артыкуле 14, маюць, у прыватнасці, права індывідуальна і сумесна з іншымі членамі сваёй групы:

- свабодна карыстацца роднай мовай у прыватным ці грамадскім жыцці, мець доступ да інфармацыі на гэтай мове, ажыццяўляць яе распаўсюджанне і абмен, а таксама карыстацца сваімі імёнамі і прозвішчамі ў гучанні, прынятым у іх роднай мове;

- ствараць, а таксама падтрымліваць дзейнасць уласных асветніцкіх, культурных і іншых устаноў, арганізацый і таварыстваў, якія могуць звяртацца за добраахвотнай фінансавай і іншай дапамогай, у тым ліку дзяржаўнай, у адпаведнасці з нацыянальным заканадаўствам, мець магчымасць карыстацца сродкамі масавай інфармацыі, а таксама прымаць удзел у дзейнасці міжнародных няўрадавых арганізацый;

- спаўдаць сваю рэлігію і адпраўляць рэлігійныя абрады, у тым ліку набываць і выкарыстоўваць рэлігійныя матэрыялы і ажыццяўляць асветніцкую рэлігійную дзейнасць на роднай мове;

- бесперашкодна ўстанаўліваць і падтрымліваць кантакты паміж сабой на тэрыторыі сваёй дзяржавы, а таксама кантакты праз граніцы з грамадзянамі іншых дзяржаў, з якімі іх звязваюць агульнае этнічнае ці нацыянальнае паходжанне, культурная спадчына ці рэлігійныя перакананні;

- карыстацца прадугледжанымі нацыянальным заканадаўствам дзяржавы пражывання юрыдычнымі сродкамі для ажыццяўлення і абароны сваіх правоў.

А р т ы к у л 16

1. Дагаворныя Бакі будуць развіваць канструктыўнае супрацоўніцтва ў галіне абароны правоў асоб, якія належаць да нацыянальных меншасцей, разглядаючы яго як фактар умацавання ўзаемаразумення і добрасуседскіх адносін паміж польскім і беларускім народамі.

2. Дагаворныя Бакі ў ходзе ажыццяўлення рэгіянальнага развіцця будуць улічваць грамадскія і эканамічныя інтарэсы асоб, названых у Артыкуле 14, а таксама іх арганізацый і аб'яднанняў.

3. Дагаворныя Бакі будуць імкнуцца надаваць асобам, названым у Артыкуле 14, адпаведныя магчымасці для вывучэння іх роднай мовы і навучання на гэтай мове ў адукацыйных установах, а таксама, дзе гэта магчыма і неабходна, для выкарыстання роднай мовы ў зносінах з афіцыйнымі ўладамі. У праграмах навучання ў адукацыйных установах, дзе вучацца вышэйназваныя асобы, будзе ўдзяляцца асабліва ўвага выкладанню гісторыі і культуры нацыянальных меншасцей.

4. Дагаворныя Бакі будуць паважаць правы асоб, названых у Артыкуле 14, на ўдзел у грамадскіх справах, асабліва ў тых, якія датычацца абароны і ўмацавання іх самабытнасці, а таксама ў выпадку неабходнасці будуць праводзіцца кансультацыі з арганізацыямі ці аб'яднаннямі гэтых асоб.

А р т ы к у л 17

Дагаворныя Бакі згодны ў тым, што асобы, названыя ў Артыкуле 14, павінны выконваць законы дзяржавы свайго пражывання.

А р т ы к у л 18

1. Дагаворныя Бакі будуць садзейнічаць узаемавыгоднаму супрацоўніцтву ў галіне эканомікі, імкнучыся да захавання і развіцця традыцыйных эканамічных і гандлёвых сувязей з улікам патрэбнасцей і рэальных магчымасцей абедзвюх дзяржаў і базіруючыся на прынцыпах рыначнай эканомікі.

2. Дагаворныя Бакі будуць ствараць спрыяльныя эканамічныя, фінансавыя, падатковыя і юрыдычныя ўмовы для гаспадарчай дзейнасці, у тым ліку для развіцця прадпрыемальніцтва. Яны будуць стымуляваць і абараняць інвестыцыі, выконваць нормы аўтарскага і патэнтнага права, а таксама аблягчаць перамяшчэнне праз граніцу тавараў, паслуг, рабочай сілы і капіталаў.

3. Дагаворныя Бакі будуць садзейнічаць развіццю непасрэднага супрацоўніцтва паміж дзяржаўнымі, прыватнымі прадпрыемствамі і іншымі эканамічнымі суб'ектамі, а таксама ажыццяўляць абмен вопытам і садзейнічаць адзін аднаму ў падрыхтоўцы кадраў і аказваць іншую дапамогу ў працэсе стварэння рыначнай эканомікі.

А р т ы к у л 19

Дагаворныя Бакі будуць пашыраць супрацоўніцтва ў мэтах удасканалення прамых і транзітных зносін і звязанай з імі інфраструктуры ва ўсіх галінах транспарту, уключаючы трубаправодны транспарт і энергетычныя лініі. Гэтыя пытанні стануць прадметам асобных пагадненняў.

А р т ы к у л 20

Дагаворныя Бакі будуць прымаць неабходныя меры, у тым ліку на аснове заключэння асобных пагадненняў, у мэтах мадэрнізацыі і забеспячэння сумяшчальнасці тэлефонна-тэлеграфнай і паштовай сувязі, а таксама развіваць супрацоўніцтва ў галіне электроннай апрацоўкі даных.

А р т ы к у л 21

1. Дагаворныя Бакі будуць нарошчваць супрацоўніцтва ў галіне аховы і паляпшэння стану навакольнага асяроддзя, прадухілення трансгранічных забруджванняў, у прыватнасці ў басейне ракі Буг, памяншэння і ліквідацыі вынікаў аварый і стыхійных бедстваў, рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў, пашырэння сферы экалагічна чыстых вытворчасцей і правядзення высокаэфектыўных прыродаахоўных і аднаўленчых мерапрыемстваў. Адпаведныя органы абедзвюх дзяржаў будуць, у прыватнасці, абменьвацца інфармацыяй у гэтай галіне і праводзіць рэгулярныя кансультацыі.

2. Дагаворныя Бакі, усведамляючы маштабы чарнобыльскай катастрофы, прыкладуць асаблівыя намаганні ў мэтах мінімізацыі і ліквідацыі яе вынікаў. Яны, абавязваюцца неадкладна інфармаваць адзін аднаго аб выпадках узнікнення ці небяспекі з'яўлення радыеактыўнай, хімічнай і біялагічнай пагрозы.

3. Дагаворныя Бакі заключаць асобныя пагадненні па экалагічнай бяспецы і супрацоўніцтву ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі.

4. Дагаворныя Бакі будуць прымаць удзел у стварэнні скаардынаванай міжнароднай стратэгіі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, а таксама будуць супрацоўнічаць у вырашэнні глабальных і асабліва еўрапейскіх экалагічных праблем.

1. Прымаючы пад увагу пазітыўныя каштоўнасці шматвяковай культурнай спадчыны польскага і беларускага народаў і іх укладу ў еўрапейскую цывілізацыю, Дагаворныя Бакі будуць садзейнічаць далейшаму супрацоўніцтву ў галіне культуры, навукі, адукацыі і інфармацыі. Яны будуць улічваць палажэнні дакумента Кракаўскага Сімпазіума Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе па пытаннях еўрапейскай культурнай спадчыны.

2. У мэтах узаемнага распаўсюджання ведаў аб нацыянальных дасягненнях у галіне культуры, навукі, адукацыі і інфармацыі кожны з Дагаворных Бакоў будзе ствараць культурныя цэнтры на тэрыторыі другога Дагаворнага Боку, якія будуць карыстацца ўсямернай падтрымкай з боку дзяржавы, дзе яны размешчаны.

3. Дагаворныя Бакі будуць супрацоўнічаць у галіне сродкаў масавай інфармацыі, а таксама спрыяць распаўсюджанню кніг, прэсы і аўдыя-візуальнай інфармацыі другога Дагаворнага Боку.

4. Дагаворныя Бакі будуць пашыраць культурны абмен у розных формах, садзейнічаць супрацоўніцтву паміж культурнымі ўстановамі і арганізацыямі, у тым ліку паміж творчымі саюзамі, на дзяржаўным, рэгіянальным і мясцовым узроўнях, а таксама стымуляваць прамыя кантакты паміж дзеячамі культуры і мастацтва.

5. Кожны з Дагаворных Бакоў будзе забяспечваць належную юрыдычную, матэрыяльную і іншую ахову каштоўнасцей, помнікаў і аб'ектаў, звязаных з агульнай культурнай і гістарычнай спадчынай ці культурнай і гістарычнай спадчынай другога Дагаворнага Боку, якія знаходзяцца на яго тэрыторыі, а таксама прымаць меры па іх выяўленню, захаванню, уз'яднанню і ўводу ў культурны абарот, у тым ліку па забеспячэнню свабоднага доступу да іх.

6. У адпаведнасці з міжнароднымі нормамаі і стандартамаі, а таксама на аснове двухбаковых пагадненняў Дагаворныя Бакі зробіць і будуць падтрымліваць захады, накіраваныя на выяўленне і вяртанне культурных і гістарычных каштоўнасцей, страчаных, незаконна вывезеных або тых, якія аказаліся на тэрыторыі другога Дагаворнага Боку іншым нелегальным чынам.

7. Дагаворныя Бакі будуць пашыраць супрацоўніцтва ў галіне навукі, тэхнікі і адукацыі. Яны будуць спрыяць развіццю супрацоўніцтва школ, вышэйшых навучальных і навуковых устаноў, у тым ліку ў галіне абмену навучэнцамі, студэнтамі, навуковымі супрацоўнікамі і стыпендыятамі, а таксама будуць садзейнічаць вывучэнню польскай мовы ў Рэспубліцы Беларусь і вывучэнню беларускай мовы ў Рэспубліцы Польшча.

А р т ы к у л 23

1. Дагаворныя Бакі будуць падтрымліваць усебаковае супрацоўніцтва ў сферы аховы здароўя, санітарыі і гігіены, асабліва ў галіне прафілактыкі і барацьбы з інфекцыйнымі захворваннямі, а таксама з хваробамі, звязанымі з сучаснай цывілізацыяй.

2. Дагаворныя Бакі будуць імкнуцца да цеснага супрацоўніцтва ў галіне працы і занятасці, сацыяльнага страхавання і забеспячэння. З гэтай мэтай яны заключаць адпаведныя пагадненні.

А р т ы к у л 24

1. Дагаворныя Бакі будуць удасканалваць консульскія адносіны, а таксама на аснове асобных пагадненняў будуць аказваць узаемную прававую дапамогу па грамадзянскіх, сямейных, крымінальных і адміністрацыйных справах.

2. Дагаворныя Бакі будуць супрацоўнічаць у справе барацьбы з арганізаванай злачыннасцю, тэрарызмам, эканамічнымі злачынствамі, незаконным гандлем зброяй, наркотыкамі і культурнымі каштоўнасцямі, незаконнымі актамі, накіраванымі супраць бяспекі грамадзянскай авіяцыі і марскога суднаходства, нелегальнай міграцыяй, кантрабандай, вытворчасцю і ўвядзеннем у абарачэнне фальшывых сродкаў плацяжу і іншымі відамі правапарушэнняў. Умовы гэтага супрацоўніцтва будуць вызначаны ў спецыяльных пагадненнях, у якіх, у прыватнасці, будуць змяшчацца палажэнні аб абмене вопытам і інфармацыяй у гэтай галіне.

А р т ы к у л 25

1. Кожны з Дагаворных Бакоў абавязваецца ажыццяўляць прававую абарону і ўтрымліваць у адпаведнасці з нормаў міжнароднага права, уключаючы нормы гуманітарнага права, і нацыянальнымі і рэлігійнымі звычаямі ваенныя і грамадзянскія могілкі, магілы і месцы пахаванняў, якія існуюць у цяперашні час ці будуць адкрыты ў будучым на яе тэрыторыі і з'яўляюцца аб'ектам памяці для грамадзян другога Дагаворнага Боку.

2. Грамадзянам кожнага з Дагаворных Бакоў будуць забяспечаны доступ і магчымасці для догляду магіл і месцаў пахавання суайчыннікаў, якія знаходзяцца на тэрыторыі другога Дагаворнага Боку.

3. Дагаворныя Бакі будуць супрацоўнічаць у галіне выяўлення, устанавлення і рэгістрацыі месцаў пахавання грамадзян другога Дагаворнага Боку на сваёй тэрыторыі.

А р т ы к у л 26

Палажэнні гэтага Дагавора не парушаюць правоў і абавязацельстваў, якія вынікаюць з двухбаковых і шматбаковых дагавораў, заключаных кожным з Дагаворных Бакоў з іншымі дзяржавамі.

А р т ы к у л 27

Гэты Дагавор падлягае ратыфікацыі і ўступіць у сілу ў дзень абмену ратыфікацыйнымі граматамі, які адбудзецца ў Мінску.

А р т ы к у л 28

Гэты Дагавор заключаецца тэрмінам на 15 гадоў. Яго дзеянне будзе затым аўтаматычна працягвацца на пяцігадовыя перыяды, калі ні адзін з Дагаворных Бакоў пісьмова не паведаміць другому Дагаворнаму Боку аб сваім жаданні дэнансаваць яго за адзін год да сканчэння адпаведнага тэрміну.

А р т ы к у л 29

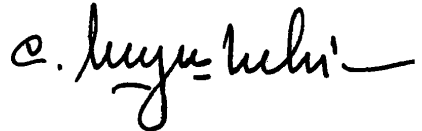
Гэты Дагавор пасля ўступлення яго ў сілу будзе зарэгістраваны ў Сакратарыяце Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у адпаведнасці з артыкулам 102 Статута Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Аформлена ў Варшаве 23 чэрвеня 1992 года ў двух экзэмплярах, кожны на польскай і беларускай мовах, прычым абодва тэксты маюць аднолькавую сілу.

За Рэспубліку Польшча

За Рэспубліку Беларусь

T R A K T A T

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś
o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy

Rzeczpospolita Polska i Republika Białoruś, zwane dalej
"Umawiającymi się Stronami",

kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,
Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy
w Europie, Paryskiej Karty dla Nowej Europy, jak również
innych dokumentów współpracy europejskiej,

świadome swej odpowiedzialności za pokój i bezpieczeństwo
w świecie,

pragnąc wnieść wkład w budowę sprawiedliwego i pokojowego
ładu w Europie,

potwierdzając poszanowanie praw człowieka i podstawowych
wolności oraz zasad demokracji, sprawiedliwości i tolerancji,
stanowiących niezbywalny element dziedzictwa europejskiego,

doceniając znaczenie przyjaznych stosunków polsko-białoruskich
dla umocnienia zaufania i współpracy na kontynencie europejskim,
a w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej,

biorąc pod uwagę, że Polska i Białoruś mają w dużej mierze
wspólną historię, której najlepszą tradycją jest współistnienie
i wzajemne wzbogacanie kultur,

uwzględniając etniczną i kulturową bliskość narodów
polskiego i białoruskiego,

uwzględniając fakt, że Polacy i Białorusini, mieszkający na
terytoriach obydwu Umawiających się Stron, wnoszą istotny
wkład w rozwój obu państw i kultury obu narodów,

dążąc do umocnienia podstaw dobrosąsiedzkiej współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś, a także do pogłębiania wzajemnego zrozumienia między narodami polskim i białoruskim,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Umawiające się Strony kształtują swoje stosunki jako zaprzyjaźnione państwa w duchu wzajemnego szacunku, dobrosąsiedztwa i partnerstwa. Kierują się zasadami suwerennej równości, niestosowania siły lub groźby jej użycia, nienaruszalności granic, integralności terytorialnej, pokojowego rozstrzygania sporów, nieingerencji w sprawy wewnętrzne, poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód oraz prawa narodów do samostanowienia.

Artykuł 2

Umawiające się Strony potwierdzają istniejącą między nimi granicę, uważają tę granicę za nienaruszalną i stwierdzają, że nie mają i nie będą mieć w przyszłości wobec siebie żadnych roszczeń terytorialnych.

Artykuł 3

Umawiające się Strony zobowiązują się umacniać europejskie mechanizmy bezpieczeństwa, stabilności i współpracy na podstawie Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryskiej Karty dla Nowej Europy, innych dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Traktatu o Konwencjonalnych Siłach Zbrojnych w Europie.

Artykuł 4

Umawiające się Strony będą wspierać proces rozbrojenia w dziedzinie broni jądrowej, chemicznej i innych rodzajów broni masowej zagłady oraz broni konwencjonalnej. Będą one także dążyć do dalszego ograniczania sił zbrojnych i zbrojeń w Europie do stopnia wystarczającego do obrony oraz umacniać środki budowy zaufania i bezpieczeństwa w sferze militarnej.

Artykuł 5

Zgodnie z Układem o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej Umawiające się Strony będą współpracować na rzecz nierozprzestrzeniania tej broni, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej. Będą one współdziałać w celu zagwarantowania kontroli eksportu towarów i technologii, które służą celom pokojowym, lecz mogą być wykorzystane do produkcji broni masowej zagłady.

Artykuł 6

Umawiające się Strony zobowiązują się, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i odpowiednimi dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, do rozstrzygania sporów mogących powstać między nimi wyłącznie środkami pokojowymi.

Artykuł 7

1. Umawiające się Strony wyrzekają się użycia siły lub groźby jej użycia we wzajemnych stosunkach.

2. Żadna z Umawiających się Stron nie pozwoli, aby jej terytorium było wykorzystywane przez państwo trzecie lub państwa trzecie w celach zbrojnej agresji lub wrogiej

działalności przeciwko drugiej Umawiającej się Stronie.

3. W razie, gdyby państwo trzecie lub państwa trzecie dokonały napaści zbrojnej na jedną z Umawiających się Stron, druga Umawiająca się Strona zobowiązuje się do nieudzielania pomocy militarnej ani jakiegokolwiek poparcia takiemu państwu lub państwom przez cały czas trwania konfliktu zbrojnego oraz będzie działać na rzecz uregulowania tego konfliktu zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych i dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

4. Wymienione wyżej zobowiązania nie naruszają praw i obowiązków Umawiających się Stron, wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 8

Umawiające się Strony będą przeprowadzać konsultacje w sprawach bezpieczeństwa międzynarodowego. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron uzna, że powstała sytuacja lub konflikt zagraża pokojowi międzynarodowemu lub europejskiemu bezpieczeństwu względnie je narusza, Umawiające się Strony przeprowadzą bezzwłoczne konsultacje na temat możliwych sposobów przezwyciężenia zaistniałej sytuacji lub uregulowania konfliktu. Takie konsultacje będą prowadzone zgodnie z dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 9

Umawiające się Strony będą, w razie potrzeby, przeprowadzać konsultacje w dziedzinie obrony w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 10

Umawiające się Strony będą rozwijać regularne kontakty między organami władzy i administracji państwowej. Przywiązują one szczególne znaczenie do wzajemnych stosunków między-parlamentarnych.

2. Spotkania i konsultacje na najwyższym szczeblu będą dokonywane w celu zapewnienia rozwoju stosunków dwustronnych i zharmonizowania stanowisk w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

3. Ministrowie Spraw Zagranicznych będą odbywać regularne konsultacje przynajmniej raz w roku.

4. W zależności od potrzeb i na podstawie wzajemnego porozumienia Umawiające się Strony mogą tworzyć odpowiednie komisje mieszane.

Artykuł 11

1. Umawiające się Strony będą sprzyjać ustanowieniu i rozwojowi bezpośrednich kontaktów i współpracy między regionami, miastami i innymi jednostkami administracyjno-terytorialnymi Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białoruś. Szczególna uwaga będzie poświęcona współpracy na obszarach przygranicznych. W tych sprawach zostaną zawarte odrębne porozumienia oraz zostanie utworzona komisja międzyrządowa do spraw współpracy regionalnej i przygranicznej.

2. Umawiające się Strony zwiększą liczbę przejść granicznych, dokonają ich modernizacji zgodnie ze standardami międzynarodowymi oraz usprawnią kontrolę graniczną i celną, w tym podejmą stosowne kroki w celu uproszczenia postępowania w sprawach kontroli granicznej i celnej obywateli obu państw.

Artykuł 12

1. Umawiające się Strony będą usilnie sprzyjać działaniom zmierzającym do kontynuowania pozytywnych tradycji stosunków między obu narodami. Stworzą one warunki dla swobodnej wymiany rzetelnej informacji we wszystkich sferach życia społecznego i kulturalnego.

2. Umawiające się Strony będą aktywnie sprzyjać rozszerzaniu kontaktów między ich obywatelami. Będą tworzyć odpowiednie warunki dla rozwijania stosunków między partiami politycznymi, ruchami społecznymi, związkami zawodowymi, stowarzyszeniami naukowymi i twórczymi, innymi organizacjami społecznymi, instytucjami wyznaniowymi, fundacjami i środkami masowego przekazu.

3. Umawiające się Strony uznają doniosłą rolę młodego pokolenia w kształtowaniu nowych stosunków między narodami i będą popierać rozwój przyjaznych związków między młodzieżą obu państw.

4. Umawiające się Strony będą sprzyjać rozwojowi współpracy w dziedzinie sportu i turystyki.

Artykuł 13

Umawiające się Strony zobowiązują się do respektowania międzynarodowych zasad i standardów dotyczących ochrony praw mniejszości narodowych, w szczególności zawartych w Międzynarodowych Paktach Praw Człowieka, Akcie Końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Dokumencie spotkania kopenhaskiego w sprawie ludzkiego wymiaru oraz Paryskiej Karcie dla Nowej Europy.

Artykuł 14

1. Umawiające się Strony potwierdzają, że osoby należące do mniejszości polskiej w Republice Białoruś oraz mniejszości białoruskiej w Rzeczypospolitej Polskiej mają prawo,

indywidualnie lub wspólnie z innymi członkami swojej grupy, do swobodnego zachowania, rozwijania i wyrażania swojej tożsamości etnicznej, kulturowej, językowej i religijnej, bez jakiegokolwiek dyskryminacji i w warunkach pełnej równości wobec prawa.

2. Umawiające się Strony potwierdzają, że przynależność do mniejszości narodowej jest sprawą indywidualnego wyboru dokonywanego przez osoby i że nie mogą z tego wynikać dla niej żadne negatywne następstwa.

Artykuł 15

Umawiające się Strony gwarantują, że osoby wymienione w artykule 14 mają w szczególności prawo, indywidualnie lub wspólnie z innymi członkami swej grupy, do:

- swobodnego posługiwania się językiem ojczystym w życiu prywatnym i publicznym, dostępu do informacji w tym języku, jej rozpowszechniania i wymiany, a także używania swych imion i nazwisk w brzmieniu przyjętym dla języka ojczystego

- zakładania i utrzymywania własnych instytucji, organizacji lub stowarzyszeń oświatowych, kulturalnych i innych, które mogą ubiegać się o dobrowolną pomoc finansową lub inną jak również o pomoc państwową, zgodnie z prawem krajowym, korzystać z dostępu do środków masowego przekazu, a także uczestniczyć w działalności międzynarodowych organizacji pozarządowych;

- wyznawania i praktykowania swej religii, w tym nabywania i wykorzystywania materiałów religijnych oraz prowadzenia oświatowej działalności religijnej w języku ojczystym;

- ustanawiania i utrzymywania niezakłóconych kontaktów między sobą na terytorium swego państwa, jak również kontaktów poprzez granice z obywatelami innych państw, z którymi łączą je wspólne pochodzenie etniczne lub narodowe, dziedzictwo kulturalne lub przekonania religijne;

- korzystania ze środków prawnych, przewidzianych ustawodawstwem wewnętrznym państwa zamieszkania dla urzęduistywnienia i ochrony swych praw.

Artykuł 16

1. Umawiające się Strony będą rozwijać konstruktywną współpracę w zakresie ochrony praw osób należących do mniejszości narodowych, traktując je jako czynnik wzmocnienia wzajemnego zrozumienia i dobrosąsiedzkich stosunków między narodami polskim i białoruskim.

2. Umawiające się Strony w trakcie realizacji rozwoju regionalnego będą uwzględniać społeczne i ekonomiczne interesy osób wymienionych w artykule 14 oraz ich organizacji lub stowarzyszeń.

3. Umawiające się Strony będą starać się zapewnić osobom, o których mowa w artykule 14, odpowiednie możliwości nauczania ich języka ojczystego lub nauczania w tym języku w placówkach oświatowych, a także, gdzie jest to możliwe i konieczne, posługiwania się językiem ojczystym wobec władz publicznych. W programach nauczania placówek oświatowych, do których uczęszczają wyżej wymienione osoby, będzie uwzględniona w szerszym zakresie historia i kultura mniejszości narodowych.

4. Umawiające się Strony będą szanować prawo osób, o których mowa w artykule 14, do uczestnictwa w sprawach publicznych, w szczególności dotyczących ochrony i umacniania ich tożsamości, a także w razie potrzeby przeprowadzać konsultacje z organizacjami lub stowarzyszeniami tych osób.

Artykuł 17

Umawiające się Strony są zgodne co do tego, że osoby, o których mowa w artykule 14, powinny przestrzegać ustawodawstwa państwa swego zamieszkania.

Artykuł 18

1. Umawiające się Strony będą sprzyjać wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej, dążąc do zachowania i rozwoju tradycyjnych powiązań ekonomicznych i handlowych, z uwzględnieniem potrzeb i realnych możliwości obu Państw, w oparciu o zasady gospodarki rynkowej.

2. Umawiające się Strony będą tworzyć dogodne warunki ekonomiczne, finansowe, podatkowe i prawne dla działalności gospodarczej, w tym rozwoju przedsiębiorczości. Będą popierać i ochraniać inwestycje, przestrzegać norm prawa autorskiego i patentowego, a także ułatwiać przepływ przez granice towarów, usług, siły roboczej i kapitałów.

3. Umawiające się Strony będą ułatwiać rozwój bezpośredniej współpracy przedsiębiorstw państwowych, prywatnych oraz innych podmiotów gospodarczych, a także dokonywać wymiany doświadczeń oraz udzielać sobie pomocy szkoleniowej i innej w procesie tworzenia gospodarki rynkowej.

Artykuł 19

Umawiające się Strony będą rozszerzać współpracę w celu doskonalenia bezpośrednich i tranzytowych połączeń i związanej z nimi infrastruktury we wszystkich dziedzinach transportu łącznie z transportem rurociągowym i liniami energetycznymi. Sprawy te będą przedmiotem odrębnych umów.

Artykuł 20

Umawiające się Strony będą podejmować właściwe kroki, w tym zawierając odpowiednie porozumienia, w celu modernizacji i zapewnienia kompatybilnej łączności telefonicznej, telegraficznej i pocztowej, a także rozwijać współpracę w dziedzinie elektronicznego przetwarzania danych.

Artykuł 21

1. Umawiające się Strony będą pogłębiać współpracę w dziedzinie ochrony i polepszania stanu środowiska, zapobiegania transgranicznym zanieczyszczeniom, w szczególności w dorzeczu rzeki Bug, zmniejszania i likwidacji następstw awarii i klęsk żywiołowych, racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, rozszerzania sfery produkcji ekologicznej czystej i realizacji najbardziej efektywnych przedsięwzięć w zakresie ochrony i odtwarzania należytego stanu środowiska. Właściwe organy obu państw będą w szczególności dokonywać wymiany informacji w tym zakresie oraz przeprowadzać regularne konsultacje.

2. Umawiające się Strony, świadome konsekwencji, które spowodowała czernobylska katastrofa, dołożą szczególnych starań w celu minimalizacji i likwidacji jej skutków. Zobowiązują się one do bezzwłocznego wzajemnego informowania się w przypadkach powstania lub niebezpieczeństwa pojawienia się zagrożenia promieniotwórczego, chemicznego i biologicznego.

3. Umawiające się Strony zawrą odrębne porozumienia w sprawie bezpieczeństwa i współpracy ekologicznej, zgodne ze standardami międzynarodowymi.

4. Umawiające się Strony będą brać udział w tworzeniu skoordynowanej międzynarodowej strategii w dziedzinie ochrony środowiska, a także współpracować w rozwiązywaniu globalnych, w szczególności europejskich, problemów ekologicznych.

Artykuł 22

Nawiązując do pozytywnych wartości wielowiekowego dziedzictwa kulturowego narodów polskiego i białoruskiego i ich wkładu do cywilizacji europejskiej, Umawiające się Strony będą sprzyjać dalszej współpracy w dziedzinie kultury,

nauki, oświaty i informacji. Wezmą one pod uwagę postanowienia Dokumentu krakowskiego symposium Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie europejskiego dziedzictwa kulturalnego.

2. W celu wzajemnego upowszechniania wiedzy o narodowym dorobku w dziedzinie kultury, nauki, oświaty i informacji każda z Umawiających się Stron powoła ośrodki kulturalne na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, które będą korzystać z szerokiego poparcia państwa siedziby.

3. Umawiające się Strony będą współdziałać w dziedzinie środków masowego przekazu, a także ułatwiać rozpowszechnianie książek, prasy i przekazów audiowizualnych drugiej Umawiającej się Strony.

4. Umawiające się Strony będą rozszerzać wymianę kulturalną w różnych formach, sprzyjać współpracy między instytucjami i organizacjami kulturalnymi, w tym związkami twórczymi, na szczeblu ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, a także popierać bezpośrednie kontakty między twórcami kultury i sztuki.

5. Każda z Umawiających się Stron będzie zapewniać należyłą ochronę prawną, materialną i inną znajdującym się na jej terytorium wartościom, zabytkom i obiektom związanym z dziedzictwem kulturalnym i historycznym drugiej Umawiającej się Strony lub wspólnym, jak również będzie działać na rzecz ich ujawnienia, zachowania, scalania i wprowadzania do obiegu kulturalnego, w tym tworzenia swobodnego dostępu do nich.

6. Zgodnie z międzynarodowymi normami i standardami a także na podstawie dwustronnych porozumień, Umawiające się Strony podejmą i będą wspierać działania zmierzające do ujawnienia i zwrotu dóbr kulturalnych i historycznych, które zaginęły, zostały bezprawnie wywiezione lub w inny nielegalny sposób znalazły się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

7. Umawiające się Strony będą rozszerzać współdziałanie w dziedzinie nauki, techniki i oświaty. Będą sprzyjać rozwojowi

współpracy szkół, wyższych uczelni i innych instytucji naukowych, między innymi w zakresie wymiany studentów, pracowników naukowych i stypendystów, a także popierać nauczanie języka polskiego w Republice Białoruś oraz języka białoruskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 23

1. Umawiające się Strony będą popierać wszechstronną współpracę w dziedzinie ochrony zdrowia i higieny sanitarnej, w szczególności w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i związanych ze współczesną cywilizacyjną.

2. Umawiające się Strony dążyć będą do ścisłego współdziałania w dziedzinie pracy, ubezpieczeń i opieki społecznej. W tym celu zawrą odpowiednie umowy.

Artykuł 24

1. Umawiające się Strony będą doskonalić stosunki konsularne, a także, na podstawie odrębnych umów, realizować obrót prawny w sprawach cywilnych, rodzinnych, karnych i administracyjnych.

2. Umawiające się Strony będą współdziałać w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, terroryzmu, przestępczości gospodarczej, nielegalnego handlu bronią, narkotykami i dziełami sztuki, bezprawnych aktów wymierzonych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego i żeglugi morskiej, przemytu, nielegalnej migracji, wytwarzania i wprowadzania do obiegu fałszywych środków płatniczych, a także innych rodzajów przestępstw. Warunki tej współpracy zostaną określone w odrębnych porozumieniach, które zawierać będą w szczególności postanowienia o wymianie doświadczeń i informacji w tych dziedzinach.

Artykuł 25

1. Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się do objęcia ochroną prawną, jak również utrzymywania zgodnie z normami prawa międzynarodowego, w tym humanitarnego, oraz zwyczajami narodowymi i religijnymi, wojskowych i cywilnych cmentarzy, grobów i miejsc pochówku znajdujących się obecnie lub odkrytych w przyszłości na jej terytorium, stanowiących przedmiot pamięci obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

2. Obywatele każdej z Umawiających się Stron będą mieć zapewniony dostęp do znajdujących się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony grobów i miejsc pochówku rodaków oraz możliwość opieki nad nimi.

3. Umawiające się Strony będą współdziałać w ustalaniu i rejestracji miejsc pochówku obywateli drugiej Umawiającej się Strony na swoim terytorium.

Artykuł 26

Postanowienia niniejszego Traktatu nie naruszają praw i zobowiązań wynikających z dwustronnych i wielostronnych umów, obowiązujących w stosunkach każdej z Umawiających się Stron z innymi państwami.

Artykuł 27

Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w
Minsku

Artykuł 28

Niniejszy Traktat zostaje zawarty na okres 15 lat. Po tym terminie jego moc obowiązująca ulega automatycznie każdorazowo przedłużeniu na okres pięcioletni, jeżeli żadna

z Umawiających się Stron nie wypowie go w drodze notyfikacji na rok przed upływem danego okresu.

Artykuł 29

Niniejszy Traktat, po jego wejściu w życie, zostanie zarejestrowany w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Sporządzono w *Warszawie* dnia *23 czerwca* 1992 roku
w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i białoruskim, przy czym obydwa teksty posiadają jednakową moc.

Za Rzeczpospolitą Polską

Za Republikę Białoruś

